DOKUMENT JE ELEKTRONSKO PODPISAN!
Izdajatelj: Republika Slovenija Ref. št. dokumenta: 007-330/2023/16
Številka certifikata: 88 3a 18 95 00 00 00 00 56 7e 5d c5
Potek veljavnosti: 14.12.2028
Čas podpisa: 14:12, 21.08.2026 Podpisnik: Lovro Lončar

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE IN JAVNO UPRAVO

Evropska unija

Številka: 007-330/2023/16
Datum: 11. 8. 2026

Na podlagi tretjega odstavka 7. člena Uredbe o izvajanju uredb (EU) in (Euratom) na področju azila, migracij in vključevanja, notranje varnosti ter evropskega integriranega upravljanja meja v programskem obdobju 2021-2027, mag. Lovro Lončar, v.d. generalnega sekretarja na Ministrstvu za notranje zadeve in javno upravo, Sekretariatu, upravljavec programov, izdajam

Letno poročilo o aktivnostih na področju izvajanja horizontalnih omogočitvenih pogojev »Učinkovita uporaba in izvajanje Listine o temeljnih pravicah« ter »Izvajanje in uporaba Konvencije združenih narodov o pravicah invalidov v skladu s Sklepom Sveta 2010/48/ES«, za obdobje od 1. 9. 2024 do 1. 9. 2025

Ljubljana, avgust 2026

Vsebina:

1. UVOD ... 3

2. AKTIVNOSTI USMERJENE V ZAGOTAVLJANJE SKLADNOSTI PROGRAMOV IN NJIHOVEGA IZVAJANJA Z MERODAJNIMI DOLOČBAMI LISTINE IN KONVENCIJE: ... 3

2.1. Besedila temeljnih sistemskih dokumentov ... 3

2.2. Postopkovnik za izvajanje horizontalnih omogočitvenih pogojev ... 4

2.3. Preverjanja ... 5

2.4. Posvetovalno telo za integracijo načela enakosti spolov ... 5

2.5. Obrazec za prijavo ... 5

3. AKTIVNOSTI USMERJENE V VZPOSTAVITEV IN UČINKOVITO DELOVANJE SISTEMA POROČANJA ODBORU ZA SPREMLJANJE O PRIMERIH NESKLADNOSTI OPERACIJ, KI JIH PODPIRAJO SKLADI, Z LISTINO IN KONVENCIJO O PRITOŽBAH GLEDE LISTINE IN KONVENCIJE 6

3.1. Pravna podlaga ... 6

3.2. Sklep ministra ... 6

3.3. Imenovanje osebe pristojne za področje horizontalnih omogočitvenih pogojev v okviru izvajanja programov AMIF, SNV in IUMV ... 6

3.4. Informacije Varuha RS za človekove pravice in Zagovornika načela enakosti ... 6

3.4.1. Varuh ... 6

3.4.2. Zagovornik ... 8

3.5. Poročilo Akcijskega programa za invalide 2022-2030, ki ga je sprejela Vlada RS ... 8

3.6. Aktivnosti organa upravljanja za zagotavljanje dostopnosti za invalide ... 9

3.7. Poročanje odboru za spremljanje ... 9

3.8. Obravnava primerov ... 10

4. DRUGE AKTIVNOSTI: ... 10

1. UVOD

Ministrstvo za notranje zadeve in javno upravo (ob upoštevanju nove organizacijske strukture državnih organov, kot določeno v Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o državni upravi; v nadaljevanju MNZJU) je kot organ upravljanja odgovorno za uspešno in učinkovito izvajanje programov skladov EU s področja notranjih zadev - programa Sklada za azil, migracije in vključevanje (v nadaljevanju: program AMIF), programa Sklada za notranjo varnost (v nadaljnjem besedilu: program SNV), ter programa Instrumenta za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko v okviru Sklada za integrirano upravljanje meja (v nadaljnjem besedilu: program IUMV). Del teh pristojnosti vključuje tudi dosledno spoštovanje horizontalnih načel in učinkovito izpolnjevanje horizontalnih omogočitvenih pogojev. Slednji, skladno s splošno opredelitvijo iz drugega odstavka 2. člena Uredbe 2021/1060/EU[1], predstavljajo nujen predpogoj za uspešno in učinkovito izvajanje specifičnih ciljev posameznih programov.

Za izvajanje programa AMIF, programa SNV ter programa IUMV v programskem obdobju 2021-2027, sta merodajna dva horizontalna omogočitvena pogoja, in sicer Dejanska uporaba in izvajanje Listine EU o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina) ter Izvajanje in uporaba Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov, sklenjeno s Sklepom Sveta 2010/48/ES (v nadaljevanju: Konvencija). Pomen učinkovite implementacije horizontalnih omogočitvenih pogojev je zlasti v zmanjšanju tveganj, ki lahko vodijo v izgubo sredstev in manjšo učinkovitost intervencij, zaradi ravnanj, ki niso skladna z zakonodajo in politikami EU. V luči tega MNZJU izvaja vrsto aktivnosti, ki so usmerjene v zagotavljanje skladnosti programov in njihovega izvajanja z merodajnimi določbami Listine in Konvencije, vključno s poročanjem Odboru za spremljanje programa Sklada za azil, migracije in vključevanje, programa Sklada za notranjo varnost in programa Instrumenta za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko v okviru Sklada za integrirano upravljanje meja v obdobju 2021–2027 (v nadaljevanju: odbor za spremljanje) o morebitnih pritožbah, ki vsebinsko sodijo v področje horizontalnih omogočitvenih pogojev.

V poročilu, ki sledi, so zbrane informacije o pomembnejših aktivnostih, ki jih je organ upravljanja izvajal na področju horizontalnih omogočitvenih pogojev (v nadaljevanju: HOP), v obdobju od 1. 9. 2024 do 1. 9. 2025.

2. AKTIVNOSTI USMERJENE V ZAGOTAVLJANJE SKLADNOSTI PROGRAMOV IN NJIHOVEGA IZVAJANJA Z MERODAJNIMI DOLOČBAMI LISTINE IN KONVENCIJE:

Na ravni priprave programskih dokumentov, vzpostavitve sistema upravljanja, spremljanja in nadzora ter izvajanja ukrepov je organ upravljanja obravnavanem obdobju izvajal naslednje aktivnosti:

2.1. Besedila temeljnih sistemskih dokumentov

Besedila temeljnih sistemskih dokumentov je organ upravljanja pripravil na način, da iz dokumentov jasno izhaja zaveza k spoštovanju Listine in Konvencije in hkrati tudi obveznost upravičencev, da pri izvajanju aktivnosti iz posameznega programa sledijo in upoštevajo določbe Listine in/ali Konvencije, in sicer:

- Uredba o izvajanju uredb (EU) in (Euratom) na področju azila, migracij in vključevanja, notranje varnosti ter evropskega integriranega upravljanja meja v programskem obdobju 2021–2027[2] (v nadaljevanju: Uredba AMIF, SNV in IUMV; HOP ureja v 7. členu);

[1] Uredba (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko.
[2] Uradni List RS št. 14/23.

- Opis sistema upravljanja in nadzora za izvajanje programa AMIF, programa SNV in programa IUMV v programskem obdobju 2021–2027 (HOP ureja v točki 2.1.2);
- Priročnik za izvajanje programa AMIF, programa SNV in programa IUMV v programskem obdobju 2021–2027 (HOP ureja v delih, ki določajo naloge organa upravljanja, poročanja in strukturo programov);
- Nacionalna pravila upravičenosti za črpanje sredstev programa AMIF, programa SNV in programa IUMV v programskem obdobju 2021 – 2027 (spoštovanje Listine Evropske unije o temeljnih pravicah in Konvencije o pravicah invalidov je opredeljeno v točki 1.11);
- Navodila organa upravljanja za izvajanje preverjanj za črpanje sredstev programa AMIF, programa SNV in programa IUMV v programskem obdobju 2021 – 2027;
- Načrt vrednotenja za program AMIF, program SNV in program IUMV v programskem obdobju 2021–2027 (Okvirna vprašanja za vrednotenje in ocenjevalni kriteriji določajo tudi preverjanje HOP);
- Strategija organa upravljanja za boj proti goljufijam pri izvajanju evropske politike na področju notranjih zadev v Republiki Sloveniji za programski obdobji 2014 – 2020 in 2021 – 2027 (izpolnjevanje HOP sodi med predlagane ukrepe za dosego cilja »Izboljšanje upravljanja s tveganji goljufij in zagotavljanje učinkovitega sistema upravljanja in nadzora ter kontrol«);
- Postopkovnik za izvajanje horizontalnih omogočitevnih pogojev »Učinkovita uporaba in izvajanje Listine o temeljnih pravicah« ter »Izvajanje in uporaba Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov v skladu s Sklepom Sveta 2010/48/ES« (programski dokument, ki podrobneje ureja področje HOP – opisano v nadaljevanju tega poročila);
- Smernice organa upravljanja za opredelitev nalog notranje organizacijskih enot Ministrstva za notranje zadeve za izvajanje evropske politike na področju notranjih zadev v Republiki Sloveniji v programskem obdobju 2021–2027 (HOP ureja v delih, ki določajo naloge organa upravljanja);
- vzorčno besedilo odločitev o podpori upravičence neposredno zavezuje k izvajanju operacij »*ob polnem spoštovanju temeljnih pravic in človekovega dostojanstva, v skladu z Listino EU o temeljnih pravicah, s pravom EU o varstvu podatkov in z Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, zlasti z zagotavljanjem skladnosti z načeloma nediskriminacije in nevračanja*«.

Z vključitvijo teh vsebin v temeljne akte za izvajanje programov je organ upravljanja vzpostavil trdno pravno podlago, ki v primeru morebitnih kršitev s strani upravičencev, omogoča izvajanje korektivnih ukrepov in nudi ustrezno osnovo za pravno varstvo.

V preteklem obdobju poročanja je organ upravljanja vzpostavil ustrezno normativno podlago za zagotavljanje učinkovite uporabe in izvajanja Listine Evropske unije o temeljnih pravicah ter Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov. V obdobju, na katerega se nanaša to poročilo, se navedeni dokumenti še naprej uporabljajo pri izvajanju programov AMIF, SNV in IUMV. Ker v tem obdobju ni prišlo do sprememb zakonodaje ali drugih okoliščin, ki bi zahtevale dopolnitev ali spremembo temeljnih sistemskih dokumentov z vidika horizontalnih omogočitvenih pogojev, njihova vsebina ostaja nespremenjena in še naprej zagotavlja ustrezno pravno podlago za izvajanje programov ter sprejemanje morebitnih korektivnih ukrepov v primeru ugotovljenih neskladnosti.

2.2. Postopkovnik za izvajanje horizontalnih omogočitvenih pogojev

Postopkovnik za izvajanje horizontalnih omogočitvenih pogojev »Učinkovita uporaba in izvajanje Listine o temeljnih pravicah« ter »Izvajanje in uporaba Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov v skladu s Sklepom Sveta 2010/48/ES« (v nadaljevanju: Postopkovnik) je organ upravljanja pripravil v preteklem obdobju poročanja. V obdobju, na katero se nanaša to poročilo, Postopkovnik ni bil spremenjen, saj ni bilo sprememb zakonodaje ali drugih okoliščin, ki bi zahtevale njegovo dopolnitev.

Postopkovnik je namenjen zlasti ozaveščanju in seznanitvi upravičencev z izvajanjem horizontalnih omogočitvenih pogojev, uvedenih z Uredbo 2021/1060/EU ter določa postopke za zagotavljanje njihovega učinkovitega izvajanja pri uresničevanju programov s področja notranjih zadev.

Osebe, ki izvajajo upravljalna preverjanja zahtevkov za plačilo/izplačilo, ter upravičenci so bili z vsebino Postopkovnika podrobneje seznanjeni že v preteklem obdobju poročanja. Ker ni bilo novosti, nismo zaznali potrebe po dodatnih usposabljanjih.

V obdobju poročanja se Postopkovnik še naprej uporablja pri izvajanju programov in je javno dostopen na podstrani, namenjeni posameznim programom, in sicer na spletnem mestu evropskasredstva.si.[3]

2.3. Preverjanja

Organ upravljanja je preverjanje skladnosti z Listino EU o temeljnih pravicah ter Konvencijo o pravicah invalidov vključil v kontrolo prijave operacij ter kontrolo zahtevkov za povračilo/izplačilo. Tovrstna kontrola omogoča, da se operacije, pri katerih obstajajo dejavniki tveganja, še pred izvajanjem izloči oz. se jih vsebinsko ustrezno korigira (preventiva) ali da se pravočasno zazna in ustrezno korigira ravnanja upravičenca v fazi izvajanja operacije.

V obdobju poročanja organ upravljanja pri pregledih prijavljenih operacij in zahtevkov za povračilo oziroma izplačilo sredstev ni ugotovil okoliščin ali indicev, ki bi kazali na morebitne kršitve Listine Evropske unije o temeljnih pravicah ali Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov.

2.4. Posvetovalno telo za integracijo načela enakosti spolov

Predstavnica iz Službe za evropska sredstva na MNZJU kot članica sodeluje v Posvetovalnem telesu za integracijo načela enakosti spolov v Ministrstvu za notranje zadeve z organoma v sestavi. Članstvo omogoča aktivno sodelovanje pri oblikovanju politik in izvajanju aktivnosti na področju enakih možnosti znotraj ministrstva ter dostop do dodatnih izobraževalnih vsebin. Posvetovalno telo na leto organizira dva sestanka članic in članov.

Posvetovalno telo je v tem obdobju organiziralo različna usposabljanja (kot. npr. »Veščine v medosebnih odnosih«, izobraževanja za člane posvetovalnega telesa, promocijo zdravja za vse zaposlene, usposabljanje s področja medsebojnih odnosov in komunikacije za zaposlene), izvajalo je projekt promocija enakosti ob mednarodnem dnevu žensk in nadaljevalo promocijske dejavnosti ob 50-letnici sistemskega zaposlovanja policistk. Člani posvetovalnega telesa so se tudi udeleževali različnih izobraževalnih posvetov, konferenc in ostalih usposabljanj na področju enakosti.

Članice in člani so v poročanem obdobju na svojih delovnih področjih sodelovali pri pripravi različnih odgovorov in vprašalnikov s področja enakosti spolov, ki se navezujejo na konvencijo o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk, v zvezi letnega poročila Zagovornika načela enakosti, odgovorov v zvezi z nacionalnim poročilom o izvajanju OVSE kodeksa ravnanja na področju politično vojaških vidikov varnosti za leto 2024 ter ostalih odgovorov, ki se navezujejo na področje enakih možnosti. Pripravljeno in poslano vsem zaposlenim v Policiji je bilo tudi priporočilo v zvezi uporabe spolno vključujočega jezika v Policiji (naslavljanje ženskega, moškega ali nevtralnega jezika). Izvajale se aktivnosti skladno z Akcijskim načrtom za invalide.

2.5. Obrazec za prijavo

Na spletnem mestu evrospkasredstva.si je na podstraneh programa AMIF, programa SNV in programa IUMV objavljen obrazec za prijavo kršitev Listine EU o temeljnih pravicah in Konvencije o pravicah invalidov. Tako je splošni javnosti omogočen stalen in enostaven dostop do mehanizma za prijavo morebitnih kršitev.

[3] Primer: https://evropskasredstva.si/postopkovnik-za-izvajanje-horizontalnih-omogocitvenih-pogojev/.

V obdobju poročanja organ upravljanja prek navedenega obrazca ni prejel nobene prijave domnevne kršitve Listine Evropske unije o temeljnih pravicah ali Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov.

3. AKTIVNOSTI USMERJENE V VZPOSTAVITEV IN UČINKOVITO DELOVANJE SISTEMA POROČANJA ODBORU ZA SPREMLJANJE O PRIMERIH NESKLADNOSTI OPERACIJ, KI JIH PODPIRAJO SKLADI, Z LISTINO IN KONVENCIJO O PRITOŽBAH GLEDE LISTINE IN KONVENCIJE

Organ upravljanja izvaja različne aktivnosti za zagotavljanje učinkovite uporabe in izvajanje Listine o temeljnih pravicah ter izvajanje in uporabo Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov, kot so predstavljene v nadaljevanju. V to poročilo so vključene tudi informacije Varuha človekovih pravic in Zagovornika načela enakosti ter poročilo Akcijskega programa za invalide 2022-2030 za leto 2024, ki ga je sprejela Vlada RS.

3.1. Pravna podlaga

Odbor za spremljanje je bil ustanovljen na podlagi Uredbe AMIF, SNV in IUMV ter izvaja naloge, določene v Uredbi 2021/1060/EU, Uredbi AMIF, SNV in IUMV ter Poslovniku Odbora za spremljanje.

Pravna podlaga za letno poročanje o izvajanju horizontalnih omogočitvenih pogojev ostaja tretji odstavek 7. člena Uredbe AMIF, SNV in IUMV, ki določa, da organ upravljanja enkrat letno odboru za spremljanje poroča o vsebini prejetih pritožb, številu ugotovljenih neskladij in izvedenih popravljalnih ukrepih.

3.2. Sklep ministra

V obdobju poročanja ni bilo sprememb pravne podlage ali organizacije sistema poročanja odboru za spremljanje.

3.3. Imenovanje osebe pristojne za področje horizontalnih omogočitvenih pogojev v okviru izvajanja programov AMIF, SNV in IUMV

S sklepom ministra je bila v preteklem obdobju poročanja imenovana oseba, pristojna za področje horizontalnih omogočitvenih pogojev, ki v obdobju poročanja ostaja nespremenjen.

3.4. Informacije Varuha RS za človekove pravice in Zagovornika načela enakosti

Organ upravljanja je oktobra 2025 Varuha človekovih pravic (v nadaljevanju: Varuh) in Zagovornika načela enakosti (v nadaljevanju: Zagovornik) zaprosil za posredovanje podatkov o morebitnih prijavah kršitev, povezanih z izvajanjem programa AMIF, programa SNV in programa IUMV, oziroma posredovanje podatkov o morebitnih kršitvah in neskladnostih z Listino in Konvencijo, od ostalih relevantnih deležnikov v Sloveniji. V ta namen so bili v zaprosilu predstavljeni vsebinski ukrepi, ki so podprti z izvajanjem posameznih programov predmetnih programov skladov. Zaprosilo se je nanašalo na obdobje od 1. 9. 2024 do 1. 9. 2025.

3.4.1. <u>Varuh</u>

S strani Varuha je organ upravljanja dne 21. 10. 2025 in dodatno dne 24. 10. 2025 prejel podrobnejše podatke o treh pobudah.

<u>- Zadeva št. 2.0-10/2024:</u>

V tej zadevi je Varuh obravnaval zaprosilo brezdomnega begunca v Sloveniji brez bančnega računa. Na Varuha se je namreč obrnil brezdomni begunec iz Sirije (član društva Kralji ulice), ki mu več poslovnih bank v Sloveniji ni dovolilo odpreti bančnega računa z obrazložitvijo, da ni slovenski državljan. Zaradi tega mu je center za socialno delo denarno socialno pomoč nakazoval na račun društva. Varuh je pojasnil, da ni pristojen za neposredno obravnavo poslovanja poslovnih bank, saj te niso oblastni organi. Kljub temu pa opozarja na problematiko odpiranja bančnih računov za tuje državljane oziroma razširjeno in dolgotrajno nezakonito prakso diskriminacije tujcev na podlagi državljanstva, kar močno ovira njihovo integracijo. Varuh pri tem opozarja na pravico do osnovnega plačilnega računa, in sicer skladno s 181. členom Zakona o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (ZPISSIED) in Direktivo 2014/92/EU ima vsak potrošnik, ki zakonito prebiva v EU (vključno s prosilci za azil in osebami brez stalnega naslova), pravico do osnovnega bančnega računa. V zvezi z navedenim je tudi Banka Slovenije ob prenosu Direktive 2014/92/EU o primerljivosti nadomestil, povezanih s plačilnimi računi, zamenjavi plačilnih računov in dostopu do osnovnih plačilnih računov v slovenski pravni red, bankam poslala okrožnico in jih seznanila z dolžnostjo, da potrošniku, ki zakonito prebiva na območju EU, omogočijo odprtje osnovnega plačilnega računa, zaradi preprečevanja finančne izključenosti posameznih skupin.

Varuh je pobudniku svetoval vložitev izrecne zahteve za odprtje osnovnega računa, sprožitev notranjega pritožbenega postopka banke ter morebitno prijavo na Banko Slovenije ali Zagovornika načela enakosti.

Organ upravljanja ocenjuje, da je pobuda vsebinsko povezana s področjem vključevanja oseb z mednarodno zaščito, ki ga med drugim naslavlja tudi program AMIF. Vendar se ne nanaša na izvajanje konkretnih operacij, sofinanciranih iz programa AMIF, programa SNV ali programa IUMV, niti na ravnanje njihovih upravičencev. Zato zadeva ne sodi v okvir spremljanja horizontalnih omogočitvenih pogojev pri izvajanju navedenih programov in ni bila predmet nadaljnje obravnave organa upravljanja.

- Zadeva št. 7.3-5/2024:

Varuh je poročal o obravnavi primera domnevne kršitve načela zaupnosti v postopku mednarodne zaščite. Nekdanji prosilec za mednarodno zaščito iz Sirije je varuhu predložil dokument sirskih organov pregona, iz katerega je izhajalo, da je slovenska veja Interpola leta 2017 pri njih poizvedovala o njem. Varuh se je s primerom obrnil na Ministrstvo za notranje zadeve, ki je pojasnilo, da je policija poizvedovala na podlagi Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranju terorizma (ZPPDFT), na podlagi česar je za posredovanje informacij kontaktirala več varnostnih organov, med drugim tudi Interpol Damask. Pri tem sirskih oblasti ni izrecno seznanila, da gre za prosilca za mednarodno zaščito.

Varuh je pobudo štel za utemeljeno. Izpostavil je, da so sirski organi že na podlagi podatkov (ime, lokacija v Sloveniji) v obdobju masovnega begunskega vala lahko sklepali, da gre za prosilca za mednarodno zaščito. S tem bi lahko bilo ogroženo načelo zaupnosti, katerega namen je preprečevanje dodatne ogroženosti posameznika in njegovih bližnjih v izvorni državi. Varuh je seznanil pristojno ministrstvo in pobudnika s svojimi ugotovitvami tudi zato, ker bi lahko bila ugotovljena okoliščina potencialno relevantna za morebitno odločanje v kakšni zadevi, ki bi lahko ne nazadnje privedla do vrnitve prizadetega v izvorno državo. Varuh meni, da bi v tem primeru morala biti izvedena celovita in podrobna presoja komunikacije med slovenskimi in sirskimi organi. Ob upoštevanju aktualnih podatkov o izvorni državi pa nato še ocena, kaj bi to lahko pomenilo za prizadetega v primeru njegove potencialne vrnitve v Sirijo.

Organ upravljanja ugotavlja, da je pobuda vsebinsko povezana s področjem mednarodne zaščite, ki ga med drugim naslavlja program AMIF. Vendar se obravnavani primer nanaša na ravnanje državnih organov pri izvajanju zakonskih nalog in ne na izvajanje operacij, sofinanciranih iz programa AMIF, niti ne na ravnanje njihovih upravičencev. Zato zadeva ni bila predmet nadaljnje obravnave v okviru spremljanja horizontalnih omogočitvenih pogojev pri izvajanju navedenih programov.

- Zadeve - Dolgotrajno odločanje o dovoljenih za prebivanje:

Tako kot prejšnja leta, je Varuh tudi v poročanem obdobju obravnaval večje število utemeljenih pobud v zvezi z dolgotrajnostjo postopkov upravnih enot za pridobitev in podaljšanje dovoljenj za prebivanje. Postopki v obravnavanih zadevah so bili pogosto brez utemeljenih razlogov občutno daljši od instrukcijskega roka dveh mesecev iz 222. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (ZUP).

Upravne enote se sklicujejo na velik pripad zadev in kadrovsko podhranjenost. Varuh poudarja, da tovrstni sistemski razlogi, ki trajajo že več let, ne morejo predstavljati opravičila za to, da organ ne postopa in odloča v predpisanem roku ter, da bi organ moral v tem času izvesti ustrezne organizacijske in kadrovske prilagoditve. Varuh navaja, da predolgi postopki kršijo pravico stranke do hitrega odločanja brez nepotrebnega odlašanja (načelo ekonomičnosti) ter pravico do enakega varstva pravic (22. člen Ustave RS), saj posameznika predolgo puščajo v negotovosti. Dolgotrajni postopki za ureditev bivanja pa pogosto predstavljajo tudi kršitve drugih pravic pobudnikov, med drugim zlasti njihove pravice do družinskega življenja iz 8. člena Evropske konvencije o človekovih pravicah. Varuh je zgornja stališča že mnogokrat naslovil tako na posamezne upravne enote, kot na pristojna ministrstva in Inšpektorat za javni sektor.

Organ upravljanja konkretnih zadev ni posebej obravnaval, saj meni, da pobude vsebinsko ne posegajo na področje operacij, ki se financirajo iz programov AMIF, SNV ali IUMV.

3.4.2. Zagovornik

S strani Zagovornika je organ upravljanja dne 17. 10. 2025 prejel obvestilo, da Zagovornik v času od 1. 9. 2024 do 1. 9. 2025 v obravnavo ni prejel pobud v povezavi z izvajanjem programov skladov AMIF, SNV in IUMV.

3.5. Poročilo Akcijskega programa za invalide 2022-2030, ki ga je sprejela Vlada RS

Vlada Republike Slovenije je v letu 2021 sprejela Akcijski program za invalide 2022 – 2030 (v nadaljevanju: akcijski program). Program obsega 13 temeljnih ciljev ter skupno 120 ukrepov, ki celovito urejajo vsa področja življenja invalidov. Za spremljanje akcijskega programa je bila tudi imenovana Komisija za spremljanje Akcijskega programa za invalide 2022– 2030, ki letno poroča Vladi RS. Komisijo sestavljajo predstavniki resornih ministrstev, strokovnih organizacij, Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenije, drugih invalidskih organizacij in Zveza društev upokojencev Slovenije.

Glede na to, da se področje vsebinsko prepleta z horizontalnim omogočitvenim pogojem »Izvajanje in uporaba Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov v skladu s Sklepom Sveta 2010/48/ES«, smo se seznanili tudi s poročilom o uresničevanju akcijskega programa v letu 2024. Poročilo o uresničevanju akcijskega programa za leto 2025 v času poročanja HOP še ni uradno sprejeto in bo po potrebi vključeno v naslednje poročilo.

Iz poročila izhaja, da so bile v letu 2024 uvedene spremembe zakonodaje in programov s ciljem ozaveščanja in informiranja, ki invalidom omogočajo večje pravice in boljši dostop do storitev ter vsebin, izvedeni so izobraževalni dogodki in akcije za spodbujanje socialne vključenosti, ukrepi za izboljšanje dostopnosti v javnem prevozu, pripravljeni priročniki za gluhe in slabovidne ter potekalo je sodelovanje z lokalnimi skupnostmi za spodbujanje zdravih mest. S ciljem bivanja in vključevanja so bile sprejete zakonodajne spremembe, ki vključujejo izboljšanje dostopa invalidov do računalniške opreme, povečanje vključevanja v družbo, izboljšanje pogojev za osebne asistente ter začetek prehoda v skupnostne oblike oskrbe. Poročevalci so poudarili, da se invalidi v Sloveniji soočajo z neslišnostjo pri zakonodaji, težavami z dostopnostjo stanovanj in pomanjkanjem prilagoditev večstanovanjskih objektov, ter da sta potrebna večje vključevanje invalidov v odločevalske procese in večja finančna podpora za prilagoditve.

Za uresničevanje cilja dostopnosti so bili sprejeti številni ukrepi za izboljšanje dostopnosti za invalide, kot na primer prilagojenost nastanitvenih objektov, dostopnost avdiovizualnih storitev, razvoj tehnologij za podnaslavljanje, dostopnost prevozov za invalide, dostopnost in označevanje na železniških postajah, ipd. Navedeno je pomembno prispevalo k večji dostopnosti v različnih sektorjih, kot so infrastruktura, kultura, zdravstvo, turizem in spletne vsebine. Kljub pomembnim izboljšavam, imajo invalidi še vedno težave s fizično dostopnostjo v javnih zavodih in visokimi stroški prilagoditev spletnih vsebin, ki zahtevajo dodatna sredstva in kadrovske zmogljivosti.

Poleg navedenega so bile sprejete zakonske spremembe na področju vzgoje in izobraževanja za večjo dostopnost in vključevanje otrok, učencev, dijakov in študentov z invalidnostjo, spremembe, ki vplivajo na zaposlovanje invalidov in socialno vključenost ranljivih skupin, zvišanje različnih socialnih transferjev, na področju zdravja in zdravstvenega varstva, izboljšanje vključevanja oseb s posebnimi potrebami v družbo, pravice za parašportnike, pravica do verske duhovne oskrbe za osebe v bolnišnicah in socialnovarstvenih zavodih, v okviru ukrepov dolgotrajne oskrbe si bile izvedene aktivnosti, ki so prispevale k večji dostopnosti in kakovosti storitev za starejše in osebe z invalidnostjo.

V letu 2024 je bila sprejeta Resolucija o preprečevanju nasilja (2024–2029), ki vključuje tudi ukrepe za zaščito invalidov. Nadaljevalo se je preprečevanje nasilja med zaprtimi osebami, vključno z invalidi. Začela sta se raziskovalni projekt o varnosti in enakosti invalidnih žensk na trgu dela in v zasebnem življenju ter raziskava o razširjenosti nasilja nad starejšimi. Opozarja se na preredko obravnavo nasilja nad invalidi, pomanjkanje statističnih podatkov in neustrezne zmogljivosti za invalide v varnih hišah.

Glede na navedeno iz poročila izhaja, da so bili v poročanem obdobju na področju pravic invalidov izvedeni številni ukrepi ter so bile, kljub izboljšanju pravic, zaznane tudi določene vrzeli na posameznih področjih, ki pa bodo podlaga za izboljšave v nadaljnjih letih. V poročilu niso zaznane pomembne pomanjkljivosti s področja izvajanja in uporabe Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov, za katere bi bilo potrebno nadaljnje ukrepanje organa upravljanja v povezavi z izvajanjem programov AMIF, SNV in IUMV.

3.6. Aktivnosti organa upravljanja za zagotavljanje dostopnosti za invalide

Za zagotavljanje dostopnosti za vse udeležence na dogodkih je organ upravljanja v letu 2024 nabavil sistem slušnih zank Williams, ki je na voljo udeležencem prireditev in dogodkov, ki jih ta organizira, oziroma je po potrebi možna njegova uporaba tudi na drugih dogodkih. S tem je vsem osebam na srečanjih, delavnicah oz. prireditvah omogočeno nemoteno spremljanje in sodelovanje, saj je zvok bolj čist in obiskovalci nemoteno sledijo programu.

Prav tako za vsebine, ki jih objavljamo na spletnih straneh, skladno z Zakonom o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij, zagotavljamo ustrezno dostopnost za uporabnike z različnimi ovirami.

3.7. Poročanje odboru za spremljanje

Skladno s tretjim odstavkom 7. člena Uredbe AMIF, SNV in IUMV organ upravljanja enkrat letno poroča odboru za spremljanje o vsebini pritožb, številu ugotovljenih neskladij in izvedenih popravljalnih ukrepih.

V prejšnjem obdobju poročanja je organ upravljanja člane odbora za spremljanje seznanil z Letnim poročilom o aktivnostih na področju izvajanja horizontalnih omogočitvenih pogojev »Učinkovita uporaba in izvajanje Listine o temeljnih pravicah« ter »Izvajanje in uporaba Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov v skladu s Sklepom Sveta 2010/48/ES« za obdobje od 1. 9. 2023 do 1. 9. 2024, na 7. dopisni seji odbora za spremljanje, ki je potekala od 21. 1. 2025 od 8:00 ure do 23. 1. 2025 do 16:00 ure. Odbor za spremljanje je sprejel sklep, da se je z navedenim poročilom seznanil.

O izvedenih aktivnostih v obdobju, ki ga zajema to poročilo, bo organ upravljanja odboru za spremljanje poročal na naslednji redni seji odbora za spremljanje, predvideni v jeseni 2026.

3.8. Obravnava primerov

V obdobju poročanja je organ upravljanja od Evropske komisije prejel zaprosilo za proučitev prijave posameznika, naslovljene na Odbor Evropskega parlamenta za peticije.

V prijavi je vlagatelj, prosilec za mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji, zatrjeval, da nekatere nevladne organizacije, ki delujejo na področju podpore migrantom in prosilcem za mednarodno zaščito, domnevno zlorabljajo sredstva Evropske unije ter ranljivim osebam ne zagotavljajo ustrezne pomoči in podpore.

Evropska komisija je organ upravljanja zaprosila, da navedbe prouči z vidika njegovih pristojnosti. Organ upravljanja je proučil vsebino prijave in ugotovil, da se očitki ne nanašajo na izvajanje operacij, sofinanciranih iz programa AMIF, programa SNV ali programa IUMV, niti na ravnanje njihovih upravičencev pri izvajanju teh operacij. Prijava zato ni predstavljala primera, ki bi ga bilo treba obravnavati v okviru spremljanja horizontalnih omogočitvenih pogojev pri izvajanju navedenih programov.

Razen navedenega primera, organ upravljanja v obdobju poročanja ni prejel drugih prijav ali zaprosil, ki bi se nanašali na domnevne kršitve Listine Evropske unije o temeljnih pravicah ali Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov pri izvajanju operacij, sofinanciranih iz programa AMIF, programa SNV ali programa IUMV. Prav tako pri izvajanju navedenih programov ni zaznal nepravilnosti, ki bi zahtevale sprejetje korektivnih ukrepov.

4. DRUGE AKTIVNOSTI:

Preko vsebin na družbenih omrežjih organ upravljanja prispeva k ozaveščanju zainteresirane javnosti o pomenu spoštovanja človekovih pravic, pravic invalidov ter učinkovite uporabe in izvajanja Listine Evropske unije o temeljnih pravicah in Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov. V ta namen se objavljajo vsebine ob različnih priložnostih, povezanih s področjem človekovih pravic in temeljnih svoboščin (na primer objave ob mednarodnem dnevu človekovih pravic, svetovnem dnevu boja proti trgovini z ljudmi in mednarodnem dnevu izobraževanja na Facebook strani Ministrstva za notranje zadeve).

mag. Lovro Lončar
v.d. generalnega sekretarja
upravljavec programov